

NENAD NOVAK
STEFANOVIĆ

Jedno ubistvo u
PATRIJARŠIJI

■ Laguna ■

Copyright © 2018, Nenad Novak Stefanović
Copyright © ovog izdanja 2018, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta
odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Govoraše Kajin s Aveljem bratom svojim. Ali kad behu u polju, skoči Kajin na Avelja brata svog, i ubi ga.

Postanje 4, 8

Sadržaj

PRVI DEO

Dvojník 9

DRUGI DEO

Rasuto pleme 135

TREĆI DEO

Kosti duše 225

EPILOG 317

PRVI DEO

Dvojniki

1.

Gledao je sebe kako spava.

Prozirnosive oči širom su otvorene i u njega pilje. Devojčica uporno pokušava nešto da mu kaže. Iz usta joj izlazi slovo K koje se pretvara u mehur. Guta ga uzburkana voda jer devojčica se davi. Mlatara rukama i nogama.

Krevet na kom spava samostalni islednik kriminalističke policije Krsta Pavlović se vrti. Usporeno, kao propeler teretnog broda. Islednik je zarobljen u duplom snu: gleda sklupčanog sebe na krevetu, a uporedo vidi i davljenicu.

Možda je već budan, nije siguran. Sve je pomešano, on sa svojim dvojnikom i moguća stvarnost sa realnim snom.

Posle mehura K, počeo je da bezglasno vrišti zajedno sa dalekom zvonjavom telefona, dok su iz usta devojčice izlazila slova R i S, pa T... Teturajući se do aparata koji je visio na zidu u hodniku, shvati da ga je devojčica zvala u pomoć.

* * *

– Mračarin.

– Pavlović – odgovorio je Krsta svom načelniku.

Srce mu je udaralo pod grlom od blizine dečjih očiju koje su se unele u njega, od njenog vriska koji je protrčao kroz procep između mozga i lobanje.

– Imamo leš u Staroj mitropoliji – načelnikove reči su kao jato brzih riba stremile naviše i jedna po jedna izlazile na površinu. – Kod ovih tvojih.

Krstin nadimak u Upravi policije bio je Kandilo. Tako su ga zvali iza leđa jer je bio jedini islednik pojac na liturgiji.

– Ti poznaješ Najdana Lukića?

Načelnik je skoro podrazumevao da Krsta zna, u glavu, svakog u crkvi. Ako se svako zameni sa većinom, to je moglo biti tačno.

– Profesora Lukića?

– Njega.

– A šta je bilo sa njim?

– Znaš ga?

– Profesor Bogoslovske fakulteta, predaje Arheološka tumačenja *Biblije*... Šta sa njim?

– Mrtav je.

– Mrtav?!

– Tamo su svi na nogama, patrijarh, Svevišnji. Razbudili su one gore.

– Kako Lukić!?! – još uvek glave pune vode čudio se Krsta.

– Tamo je živeo, u Patrijaršiji. Zamonašio se posle razvoda. Čekaj, ja pričam, a ti još spavaš, bratac – rekao je načelnik s ovlašnim ponosom što je već skroz budan i spreman da organizuje istragu. – Pa nisi ti žandar u kvartu, pa da imaš radno vreme i da spavaš na dežurstvu! Znaš na kakvom je glasu policija!

– Kakvom? – još uvek bunovan, Krsta nije mogao sasvim da prati načelnika.

– Jesi li čuo onaj o dežurnom policajcu koji se javlja na telefon?

Pričanje viceva u kriminalističkom odeljenju uvedeno je odskora. Načelnik je verovao da se tako povećava pozornost.

– Ne, ne, ne znam.

– Pazi, zvoni telefon kod dežurnog. „Alo, ovde policija, šta vam treba?“ – „Molim vas, hoćete biti ljubazni da mi ispričate jedan vic?“ – „Moolim, šta vam pada na pamet“, buni se dežurni, „pa je l' znate vi koji ste broj dobili!?! Ovo je policija, ovde se ozbiljno radi.“ A ovaj što je zvao kaže: „E, taj vam je dobar!“

Kad se sabrao od smeha, načelnik je ponovio: – E, taj vam je dobar.

Pričanje viceva je kao novo pravilo uveo francuski komesar Papan iz Prefektуре pariske policije, koji im je držao instruktažu u Beogradu. Jedna od caka u savremenoj praksi kriminalističke istrage bila je i da se na

telefon javljaju prezimenom i da na kraju razgovora viši po činu kaže: „kraj“. Mračarin se Papenovih pravila revnosno držao.

– Tebi nije smešno, još spavaš. Ajde, na noge lagane. Zovi Uljarevića i Mrava.

– Razumeo – odgovorio je Krsta želeći da pita još nešto o profesoru Lukiću. Osećao je da je pogrešio što odmah nije prijavio da je pisao odgovor u *Bogoslovskom vesniku* na jedan profesorov tekst, ali se zrn timer zdravog razuma zapitao ko još čita tanku sveščicu s mekanim koricama. Poneki student teologije i jurodivi članovi crkvenih odbora, poput njega.

– Ti vodiš istražnu grupu. Požuri. Ja krećem. Biće da je tamo radio nož.

– Kako?

– Danas će ceo dan da zvone telefoni. Kraj.

Krsta je obesio tešku bakelitnu slušalicu na pločicu za uspostavljanje veze, koja je krčeci odjavila načelnikovu liniju. Ostao je tako nekoliko trenutaka, nepomičan. Izvučen iz košmara, bio je trom i osećao se kao da su mu kosti napunjene betonom. Otkad je postao poznato isledničko ime, žuljao ga je san.

Brzo rešeno ubistvo Ruskinje Olge Ščedrine donelo mu je unapređenje u samostalnog islednika. Ali morao je da napravi pogodbu da bi došao do ključnog dokaza. Posledica te pogodbe je bila otmica Ščedrinine ćerke. Osećao je da ga, otkad je saznao za otmicu, iznutra para trn krivice.

Na fotografiji koju je našao u stanu ubijene, devojčica je bila svečano obučena, u belim dokolenicama i crnim lakovanim cipelicama. Fotografisana je pored mora.

Krsta je izašao na balkon. Oči su mu bile naduvane. Ulična svetla ispred palate Beogradske zadruge ujedala su ga za oči kao svetli zubi mačaka koje lete ka njegovom licu. Skinuo se go do pojasa. Noćni vetar ga je rashladio. Krenuo je da radi brze sklekove, odupirući se rukama o kamenu ogradu balkona. Posle svakog bi pljesnuo dlanovima i odmah krenuo na sledeći.

S druge strane Karađorđeve ulice oblaci belog dima nabirali su se kao snežno brdo nadnoseći se nad palatom Beogradske zadruge. U tišini Savamale čula se samo lupa vagona koji su premeštani po ranžirnim kolosecima. Manevarska lokomotiva je ispuštala gustu paru. Huktala je.

Krsta je zagnjurio znojavo lice u lavor s vodom po kojoj su plutala parčad lomljenog leda. Vrištao je dok se trljao ledenom vodom po telu. Ravnog stomaka, koščat, bio je mršav i žilav, pravi Solunac koji je peške prešao zaledenu Albaniju.

Sa noćnog stočića zgrabio je futrolu pištolja, pokupivši i pepeljaru iz koje su se po pirotskom ćilimu pored kreveta rasuli čikovi i pepeo. Repetirao je belgijski FM, pouzdano oružje iz kog je pucao uglavnom na karaburmskom strelištu. Nadao se da ni danas neće morati da prekrši šestu Božju zapovest.

Zatvarač je uz grub zvuk metala gurnuo metak u cev. „Na uviđaj ideš s metkom u cevi“ bilo je još jedno novo pravilo u kriminalističkom odseku. Tako se takođe povećavala pozornost.

Raširene kazaljke na novom zenitu pokazivale su fitalj do pet. Sve sa brijanjem trebalo mu je manje od dvadeset minuta. Solidan prosek – prošao bi kod kome-sara Papena.

2.

Kada je otključao ulazna vrata zgrade, pao je koverat koji je u njih bio zadenut. Na ulici je jedva bilo vidno zbog udaljenosti kandelabara, pa se vratio u haustor gde je okrenuo dugme za svetlo. Podigao je koverat prema plafonskom abažuru od brušenog stakla, koji je nastojnica redovno glancala. Pismo je bilo adresovano na njega: *G. islednik Krsta Pavlović, Karađorđeva 47.*

Prvo je pomislio da je koverat ostavio neki doušnik koji je želeo da ostane anonimn, pa nije odneo pismo u policiju gde bi ga videli. Noćas je izvršeno ubistvo. To se ranije događalo. Konkurentske grupe su se cinkarile. Obično su dojave bile tačne i zato su ih u policiji uzimali ozbiljno.

Načeo je pažljivo koverat po ivici, pa ga je bridom prsta iscepao. Tretirao ga je kao dokazni materijal.

Samo jedan red. U vrhu strane, kao da je naslov nepostojećeg teksta. Opet je pogledao adresu na koverti. Zaista je upućeno njemu.

Pretrčao je ponovo pogledom po pismu sa obe strane. Držao je papir čvrsto, kao da će da iscedi još nešto, neko skriveno slovo, jer nije razumeo zašto ga nepotpisani pošiljalac izveštava da je po njegovom nalogu ubio profesora Lukića.

3.

Tramvajske šine su bile prazne. Retki pešaci su zamicali kroz udaljene snopove uličnog svetla i tek poneki zvuk se spuštao s brda na kojem se dizao grad. Islednik Pavlović je grabio Karađorđevom dok ga je vetar iz pravca kalemegdanskog grebena udarao po licu. Sava se zagasito crnela na mesečini. Treptalo je svetlo na jarbolu broda. Zora pored reke je i u aprilu bila studena.

Svratio je u *Ribolovac* i za šankom naručio kafu bez šećera, praveći sebi mesto među kutijama sa zemljom u kojima su se čuvali živi mamci. Pratio je kako se glista lagano izvlači na površinu, kao da ima na raspolaganju sve vreme ovog sveta. Zavideo je tom ljigavom, duguljastom stvoru.

Krstina veza sa ubijenim je bio samo taj odgovor koji je poslao redakciji *Bogoslovskog vesnika*. *Iz zemlje će izroniti sve što je nestalo, osim Hristovih kostiju*, pisao je dr Najdan Lukić, zagovarajući tezu da će hrišćanska

vera biti jača što je više materijalnih dokaza o životu Isusa Hrista i svetaca. Malo i pod uticajem vina, taj tekst je dirnuo njegove studentske godine u Bernu, gde ga je rat prekinuo na drugoj godini Teološkog fakulteta. U ratu je bio prevodilac i sekretar forenzičara Arčibalda Rajsa, koji ga je skrenuo ka policijskoj struci. Zasvrbeli su ga prsti i prihvatio se penkala. Polazište mu je bilo suprotno Lukićevom: vera počinje tamo gde prestaju materijalni dokazi. Uredništvo lista je objavilo tekst u rubrici *Polemike*. Potpisao se kao K. Pavlović. Tako je mislio da će izbeći povezivanje sa svojim položajem islednika.

Ako pismo prijavim Mrčarinu, isključiće me iz istrage. Moraću da napišem izjavu jer nisam rekao da sam imao sukob sa ubijenim. Sukob? Preterujem.

S druge strane Karađorđeve, kroz zamagljeni prozor bircuza, video je Pepicu kako hrama. Stala je ispod uličnog svetla. Ordinirala je u kraju i ponekad je od nje saznavao šta se priča po Savamali. Pepica mu je bila zahvalna što ju je spasao od noćne patrole koja je htela da je privede jer nije imala overenu žutu knjižicu. Radila je na ulici. Isterali su je iz dobrog bordela zbog pijanstva. Bila je divlje lepa, ali prgava – nije trpela nepravdu i konkurentkinji je razbila nos.

– Ej! – doviknu joj Krsta, istrčavši iz bircuza.

Videla ga je kako joj je mahnuo. Prešla je tramvajske šine. Stali su iza kamene zgrade Kapetanije.

– Jesi li primetila noćas nekog kod moje zgrade? – pitao je Krsta nudeći je cigaretom. Kresnuo je šibicu i plamen je osvetlio lice koje je privlačilo klijente.

– Nisam prolazila na tu stranu. Samo jednom. A koga da primetim?

– Raspitaj se je l' se neko muvao oko moje zgrade. Onako kako ti umeš, diskretno, a efikasno – pohvalio ju je Krsta. Primetio je da Pepici prija da se vodi kao doušnik islednika kojem izlaze slike u novinama.

– Nešto posebno?

– Interesuje me ko se noćas zadržavao kod ulaza u moju zgradu.

– Šta je to bilo?

Ponudio joj je još jednu mostarsku moravu za kasnije.

– Raspitaj se ti za to, hoćeš?

– Za gospodina islednika uvek.

Povukla je dugačak dim, koji dva puta prevrnu u dušniku pre nego što ga izduva. – Čula sam da me traže ovi iz Kvarta, onaj novi, hoće da me trkeljiše...

– Završiću ti to... Ajde, ovo mi se raspitaj. Moram da idem.

Ostavio ju je u zavetrini Kapetanije. Preprečio je Karađorđevom, ustrčao uz Malo stepenište i izašao na Venac pored biste Ivana Kosančića, koja mu je ostala za leđima u svojoj plavoj niši. *Učinjeno je kako ste tražili, Strez je mrtav*, ponavljao je tu jedinu rečenicu iz pisma. Ime Strez? Negde ga je čuo, nije mogao da se seti gde, možda je ime biblijsko ili nešto slično. Počelo je da ga

svrbi koliko je pokušavao da iščačka odakle mu je to ime poznato. Ubica u profesoru Lukiću vidi tog Streza. Kad otkrijem ko je Strez, imaću motiv, razjašnjavao se isledniku koji je prolazio pored Konaka kneginje Ljubice, odakle je video da se pred Patrijaršijom već stvorila gužva.

4.

Svetlost velikog fenjera koji je visio nad ulazom Patrijaršije oslikavala se na crnoj kabini forda T. Vozilom je upravljao načelnik kriminalističkog odeljenja Grgur Mračarin. Policijski automobil je bio parkiran ispred fihakera Gradskog suda. Kočijaš Milun ga pozdravi uvučen u kragnu stražarske bunde iz koje se dimila njegova cigareta napunjena ljutim, švercovanim duvanom. Dvo-preg je iz nozdrva duvao paru na hromirani hladnjak forda, kao da su se sudski konji upirali da naude novom dobu. Sudije su tražile da dobiju automobil, pozivajući se na to da su po Ustavu oni vlast ravnopravna policijskoj, ali se to nije desilo. Krsta je bio ponosan što radi u elitnom odeljenju koje je dobilo na raspolaganje američki automobil. Razvijao je sedamdeset kilometara na sat i samo je voz na ravnoj pruži bio brži od forda T. Uživao je da ga nagari Poenkareovom, gde je preko kaldrme bio presvučen asfalt. Ljudi su se dizali sa stolica u baštama kafana da bi videli kako proleće crno đule.

Mračarin je na sastanku kriminalističkog odeljenja ispričao poučan vic:

– Znaate koji auto najbolje ide?

Neko je rekao sitroen, Krsta je hvalio forda, Šterić tatru. Načelnik je sa zadovoljstvom sačekao da se svi pogrešno izjasne.

– Gospodo, niko nije pogodio – rekao je podigavši prst. – Auto koji najbolje ide je marke *državni*.

Islednici su se zgleдали, pa su prasnuli u smeh. Manje-više svi su se složili.

– Državni – tiho je ponovio načelnik Mračarin.

Niz strminu Kralja Petra spuštala su se dva automobilska fenjera. Po drečćem zvuku motora, rekao bi da je to DKV Centralnog laboratorijuma. Sačekao je da svetlo pride. Jeste. Na krovu malog, zdepastog automobila bio je privezan Bertijonov fotografski aparat; meduzina glava sa okularom i dugačke nožice.

Ispred stepeništa je zaobišao smešni moped NSU fotografa Žunjića, koji je imao motorčić na sredini volana i sa strane kaiševе za nošenje merdevina. Žunjić se izdvojio od ostalih gradskih fotografa po kadrovima snimljenim odozgo.

Okupljala se standardna ekipa za uviđaje, primetio je islednik. Nedostajao je samo beli furgon Instituta za sudsku medicinu. On će doći kasnije, da odveze na obdukciju leš profesora Najdana Lukića.

Ceo ovaj poznati prizor ispunio je Krstu spokojem. Za njega je istraga bila precizan mehanizam koji

uspostavlja red u haosu zločina. I njegovom ličnom. *Jer neko, a to je možda ubica, tvrdi da je po mom nalogu izvršio ubistvo profesora Lukića! A šta ako je to tačno!? Neki jurodivi je čitao moju polemiku sa profesorom... I pogrešno je shvatio kad sam napisao: „Takva mišljenja su štetna i treba ih eliminisati.“*

5.

Dok je gurao teška ulazna vrata Patrijaršije, Krsta pomisli kako je malo falilo pa da u ovu zgradu, koja mu je ličila na kasarnu čiji se uzani prozori ređaju jednolično poput puškarnica, uđe kao diplomirani bogoslov. Ko zna kako bi je onda gledao? Možda bi bio bogobojažljivo uzbuđen što ulazi u patrijarhovo sedište. *Mogao sam da budem najmlađi episkop, toliko sam žara imao, a sada pokušavam da budem hladni posmatrač.* S tim pramenom misli klimnuo je na salutiranje dežurnog žandara iz lučke straže, koji ga je potom poveo do mesta ubistva. Osećao je teskobu, Patrijaršija je i dalje za njega bila svetionik vere u kojem nije smelo da se dogodi ubistvo, kao što ne sme da bude ubistva u raju. Ali je drugim delom svesti bio samo islednik koji radi prema pravilima. Ponovo je osetio kako se u njega uvlači noćasnji san, i on ga otrese misleći na istragu.

Prodavac sveća u Ružici snabdevao se u skladištu Patrijaršije. *Obići*, zabeležio je u sebi samostalni islednik

kojem se glava polako punila podacima kao kofer pun letnjih i zimskih stvari. Trpao je unutra sve, ne znajući šta će mu kasnije zatrebati. Znao je da će ubrzo iz kofera viriti nogavice i rukavi. U početku istrage nije uspevaao da odvoji bitno od nebitnog u onome što vidi, čuje, omiriše i oseti.

Jak zadah štale dočekao ih je u dvorištu. Štala se nalazila na kraju dvorišta, podignuta uza zid koji je patrijaršijsku avliju delio od komšijskih. Iz štale je dopiralo rzanje uznemirenih konja.

– Evo, tu! – pokaza žandar na prizemnu kućicu po kojoj su padale mlečne senke osvetljenih prozora. Patrijaršija je uveliko bila budna.

Krsta je stajao pred čuvenom mitropolijском pekarom. Uopšte nije bio iznenađen što se u njoj dogodilo ubistvo. Ta četvrtasta zgradica, s visokim krovom od kamenih ploča, bila je legendarno mesto. Krsta je sad prvi put video pekara o kojoj je toliko slušao. Tu je doneta Karađorđeva glava odsečena u Radovanjskom lugu. Knjaz Miloš je pred njom zapalio sveću, kleknuo i pomolio se za oprost greha, pa je onda naredio gradskom ćurčiji da s lobanje skine kožu sve sa kosom, tako da se koža nigde ne pocepa. Zatim je usoljenu glavu, napunjenu slamom, poslao sultanu u Istanbul, gde je stajala na zidinama i praznim očnim dupljama buljila prema Bosforu.

Ispred vrata, odignutih dva-tri kamena stepenika, Krsta pomisli kako je došao do rasadnika dinastičke

mržnje. Atentati na Mihaila i Aleksandra Obrenovića potekli su s ovog mesta, došlo mu je da kaže ćutljivom i zastrašenom žandaru i da je baš ta strahota odrane glave Voždove pokrenula rat do istrebljenja između srpske Crvene i Bele ruže.

Žandar je utom izvadio dugački ključ koji je gurnuo u bravu pekare.

6.

Krsta je kresnuo šibicu. Pronašao je petrolejku koja je visila na zidu, odvrnuo točkić za fitilj i podigao stakleni abažur. Kad je ovlaženom fitilju prineo upaljenu šibicu, buknuo je plamen. Dim se zacrneo, pa se potom pojavilo crvenkasto svetlo koje je, kako je plamen hvatao fitilj, postajalo mlečno. Sagoretina je štipala za nos.

Leš profesora Lukića je zatekao na daščanom podu. Glava mu je ležala na ploči od žućkastog kamena. Stegla ga je mrtvačka ukočenost i bio je potpuno hladan. Krsta je procenio da je ubijen pre ponoći. Uhvatio je mrtvacu za prosedu i retku kosu i podigao mu glavu. Na kamenu je ostao veliki trag krvi. Profesorovo grlo je bilo prerezano. Da nije bilo vratnih pršljenova, glava bi mu bila otkinuta. Potom je zavrnuo rukave profesoroze mantije. Po nadlanicama nije bilo tragova borbe, što je značilo da se nije branio, a to je opet navodilo na zaključak da je poznavao ubicu. Lukić je dobio udarac iz neposredne blizine, negde u telo, verovatno kakvom

motkom ili pajserom, što će obdukcija pokazati. Taj udarac ga je oborio.

Osmotrio je pekaru pokušavajući da rekonstruiše šta se noćas dogodilo među razbacanim stvarima. Za trenutak je zažmurio. Potrudio se da oseti mesto zločina kao da je na liturgiji u crkvi, jer ni liturgija nije ništa drugo u svojoj suštini nego rekonstrukcija ubistva Isusa Hrista. Narod na liturgiji je porota, sveštenik je islednik, svedoci su na zidovima, a crkva je sudnica.

Otvorio je oči. Zgrada koja se sastojala od samo jedne prostorije bila je i arheološko skladište sa piscim stolom i nekadašnja pekara, koja je imala zidanu oblu pećnicu u kojoj je ostalo nešto davno ohlađenog pepela. Nekoliko džakova s brašnom, naćve, pekarske lopate, mnogo prašine... Taj deo nije diran, a to je Krsti govorilo da je ubica poznao raspored u staroj prizemnoj kući u kojoj odavno nije naložena vatra niti naraslo testo.

Mnoštvo predmeta je bilo razbacano, jedna rimska lampica za ulje slomljena, bilo je tu i rimskih zardalih čavala, rimskih stela, nekoliko crvotočnih ikona i mnoštvo keramike obeležene brojevima. Mešali su se nadgrobni spomenici u koje su uklesana staroslovenska pismena i uglasta latinica. Profesor je kao hrčak donosio ono što je nalazio u arheološkim slojevima, tumačio je Krsta ovu raznovrsnost nalaza iz različitih epoha. Prevrnuta stolica, druga pomerena uza zid. Knjige u polici ispreturane. Monaška crna kapa ležala je usred tog nereda.

U pekaru je ušao fotograf Žunjić baš kad je islednika počelo da kopka šta je profesoro-monah usred noći tražio u arheološkom spremištu. Fotograf je lupao merdevinama koje je vukao ispod miške, dok mu je aparat bio obešen oko vrata. Prtio je preko ramena i torbu sa fotografskim pločama i rezervnim blicom.

– Tu si – reče Krsti.

Fotograf *Pravde* Žunjić, zvani Žuna Čvaka, dopunjavao je platu fotografišući važna venčanja. Hvalio se da objavljuje i u crnoj i u beloj hronici i opet je jedva sastavljao kraj s krajem. Materijal za razvijanje je bio preskup, primanja mizerna... Krsta ga je ponekad častio brizlama i špricerom u *Papuku* da bi od njega saznavao šta se dešava po gradu. Žunjić je bio poznat kao pouzdan i tačan saradnik, njegovo poslovno pravilo broj jedan je glasilo: „Niko ne može da me plati toliko malo na koliko ja mogu da pristanem.“

– A to si ti! – iznenadio se Krsta, očekujući Aleksića.

– Imam bombu – pohvali se fotograf. -- Gore sam uhvatio patrijarha sa Mrakom i Debelim Zejkom.

Žunjić se u razgovoru s Krstom izražavao u šiframa. Tako je osećao da su intimniji. Naročito je držao do toga da ima razvijen „osećaj za čuvanje leđa“. Mrak je bio načelnik Mračarin, a Debeli Zejka istražni sudija Janković.

– Šta rade gore, s kim su? – interesovalo je islednika.

– Unutra su Eskim i Špicasti.

Već tu nije mogao da ga prati do kraja. Eskim je bio Cupara, šef kabineta, čovek izrazito belog tena i bledih obrva i trepavica.

– Špicasti?

– Vikarni episkop Nikita – preveo je zadovoljno Žunjić. Držao je do toga da poznaje svakog iz viših beogradskih krugova.

Krsta je najmlađeg episkopa Srpske pravoslavne crkve viđao na liturgiji i litijama. Stajao je blizu patrijarha. Iz stihara mu je virila špicasta glava, kao da beži da ne bude uvučena u dugačku odeždu koja je ga je skoro potpuno prekrivala. Odavao je utisak čoveka koji se davi u dodeljenom mu dostojanstvu. Žunjić se, iako su islednik i on bili sami, osvrnu preko ramena i dlanom protrlja bradu.

– Ovaj, gore, znaš, dok sam se nameštao... Kaže patrijarh da je Lukić pre dva dana zalupio vrata njegovog kabineta.

– Je li?

– Eskim se vadi, šta da radim, neki đavo je ušao u njega.

– Čekaj, što je Lukić zalupio vrata? Kod patrijarha?!

– U kabinetu. Navalio da uđe.

– Šta si još čuo?

– E, ne znam, tad sam završio. Morao sam da izađem. Cupara me ispratio, nije mi dao da unesem merdevine, kaže nedostojno...

– Čekaj, zalupio vrata!? – ponovi zamišljeno Krsta.

– Što čuo, to rekao. Eto da znaš. Mislim ja na tebe. A beležiš li ti to negde?

– Beležim, beležim.

Mesto ubistva se polako punilo. Došao je vršilac dužnosti šefa kriminalističke tehnike Aleksić, sa svojim pomoćnikom Vasićem. Krsta je očekivao da stignu njegovi pripravnici Uljarević i Mrav, koji su stanovali na Karaburmi. I oni će doći, dok dopešače. Klanički tramvaj radio je tek od šest.

Aleksić jedva prevali preko usta jedno „dobro jutro“. Krsta je važio za neprijatelja Centralnog laboratorijuma kriminalistike. Krivili su ga za samoubistvo njihovog šefa Antona Andonovića. Smatrali su da u policiji mora da važi solidarnost. Krsta se nije obazirao na uzdržanost tehničara i trudio se da održi službeni ton u ophođenju.

Tehničari su izvadili velike lampe. Osvetlili su leš. Počeli su sa raspakivanjem glomaznog Bertijonovog foto-aparata.

– Pomeri se – osorno reče Aleksić fotografu Žunjiću.

– Ja sam ovde poslom, jednak sam tebi – nije se dao Žunjić.

– Čvaka opet mrsi – prekide ga tehničar Vasić.

– Ne bih se ja na vašem mestu zafrkavao sa mnom!
– branio se Žunjić, osokoljen Krstinim prisustvom.

– Što, da nećeš... – zausti da se kočoperi Vasić, ali Krsta ga oštro prekide:

– Tišina! Ima ovde da se radi. Jesi li ti završio? – obratio se Žunjiću.

Poslušali su ga, iako on nije bio nadređen ljudima iz Centralnog laboratorijuma. Stekao je autoritet nezgodne osobe posle rešenog slučaja ubistva Ruskinje. Njegov naprasiti karakter i nekakvo crnilo u licu odvrćali su mnoge od namere da se s njim uhvate ukoštac.

Stigli su pripravnici kriminalističkog odeljenja Uljarević i Mrav.

– Idite po komšiluku, proverite da li je neko noćas nešto čuo! – naredio im je Krsta.

– Dobro – reče visoki Uljarević, kome je igrala jabučica dok je govorio.

– Pregledajte ima li tragova preskakanja zida i da li je neka kapija negde obijena. Saznajte šta ljudi pričaju. Sve. Budite komšiluk.

Pripravnici odoše, ali se Krsta nečega seti. Izašao je na prag pekare.

– Mrav! – viknu. – Vрати se.

– Ti idi gore do šefa kabineta i uzmi imena svih koji su zanoćili ovde. Proveri ih kroz Centralni registar. Sve.

– Razumeo. Mlađa ide sam po komšiluku?

– Ide. Ti vidi u registru imamo li nešto o ovom bezgrešnom svetu.

– Idem.

Tehničari su namestili Bertijonov aparat na nogare i počeo sa fotografisanjem pozicija na mestu zločina.

– Daj mi vrat iz dva profila. Osvetli više ovde – pedantno je islednik davao instrukcije za fotografisanje.

– Može portret – tražio je Žunjić da fotografiše isle-dnika. Krsta se okrenu prema Čvakinoj lajki. Puče blic. Osetio se zadah amonijaka.

– Odoh do sobe profesora Lukića – reče Krsta. – Kad završite, neka nose.

– Jašta – promrmlja Aleksić, praveći se da je zauzet poslom.

Žunjić je tandrljao merdevinama idući preko dvori-šta. Krsta ga sustiže i uhvati za rukav.

– Slušaj – poverljivo mu se obrati – ako nešto stigne u redakciju, nešto protiv mene, odmah me obavesti.

– Šta da stigne?

– Neko pismo protiv mene, ne ispituj me više, ne znam ni da li će stići. U redu?

Žunjić trepnu u znak potvrde

– Kao i uvek – reče poslovno, spreman da sedne na moped; nogavice crnih pantalona na tanke pruge već je zakačio štipaljkom da se u vožnji ne pokvari ispeglana ivica..

7.

Krsta je pripravnika Mrava sreo na stepeništu.

– Uzeo sam imena.

– Ko ti je dao?

– Onaj beli, Cupara.

– U redu. Gde sedi?

– Gore desno i do kraja.

– Ti radi po dogovoru. Ostavlja poruke na prijavnici.

– Jasno.

Mrav ode ka izlazu.

– Eh, vi ste – pridiže se od stola šef patrijarhovog kabineta. – Jovan Cupara, sekretar – predstavi se.

– Samostalni islednik...

– Znamo, gospodine Pavloviću, čitamo novine ovde u Patrijaršiji. Čekaju vas.

– Ja sam hteo da mi pokažete sobu ubijenog.

– Njegova svetost je pitala za vas. Nisam znao da ste studirali teologiju.

– Da, u Bernu. Soba...

– Načelnik Mračarin nije tačno znao. Uđite. Posle ćemo to – u žurbi, kao da se okreće na prstima, kao čigra u mantiji, ćelavi monah uvede islednika u kabinet.

– Blagoslovite, Vaša svetosti – sagnuo se Krsta prema patrijarhovoj ruci.

– Bog ti pomogô – odvrati patrijarh Dimitrije, ostajući da sedi na kanabetu sa crvenim i bež prugama od svile.

Sa strane su sedeli Mračarin i istražni sudija Velimir Janković. Tu je bio i mladi vladika kog Cupara predstavi kao vikarnog episkopa Nikitu Remezijanskog. Rukovali su se. Sekretar Cupara nasu rakiju. Islednik se prekrsti, pa prosu malo za pokoj profesorove duše. Kapi rakije padoše na belu resu tepiha.

– Ne znam da je imao neprijatelje – reče patrijarh Dimitrije, koji je govorio sebi u bradu terajući okolinu da se stiša i načulji uši. Govor mu je bio jednoličan i malo kroz nos.

– On je od mene tražio blagoslov da istražuje u manastiru Mileševi. Hteo je da iskopava arheološke ostatke iz doba Svetoga Save.

Patrijarh je držao ruke skupljene u krilu. Gledao je, činilo se Krsti, više prema sebi nego u druge. U svešteničkim krugovima su ga se plašili, važio je za tvrdog, čak tvrdokornog starešinu. Merio je na vagi sveštenike pre i posle posta, a za svaki nabačeni kilogram u postu sledila je epitimija. Sveštenici su ga iza leđa ogovarali da